

Szerkesztőség: Kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürögnyeim: Közlöny, Arad. Az Arad Nyomda Vállalat tulajdona. Kiadása és rovációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 1080, félfévre 540, negyedévre 270, havonta 90 Lej. Külföldre havonta 60 Lejtel több. Egyes szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. (Bucurestiben 50 ban felár.) Hirdetések tarifa ezert.

XLV. évfolyam, 297. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Szerda, 1930. december hó 31

A fekete szesz

Románia gazdasági életének egyik legsötétebb szegényfoltja ma a fekete szesz. Hetek, hónapok óta foglalkozik vele az ország sajtója, polgári és hivatalos közvéleménye, de a visszaélés-félszékének kipurisztítása körül nem történik semmi. Tudja mindenki, hogy Erdélyben a fekete szesz forrása Nagyvárad és környékén bugyog. Onnét ágaznak ki csatornái Arad, Temesvár és Kolozsvár felé. A mai kritikus gazdasági viszonyok között talán a fekete szesz az egyedüli „ipar”, melynek konjunktúrája van. Ismerünk vállalatokat és magánosokat, akiket nemcsak szanalát, de valósággal fellendített a fekete szesz.

Az állam jövedelmeinek megdézsmálása bizonyára nemcsak a tilos, az adózás elől elvont szeszgyártás körül folyik. De, hogy ez utóbbi egyike lehet a legjövődélmezőbb visszaéléseknek, azt abból gondoljuk, hogy a malverzáció üzöi nemcsak vagyonokat keresnek, de ezen felül jutnak hatalmas összegek olyanok számára is, akik a tilosban járók javára behunyják nem is az egyik, hanem mind a két szemüket.

A szesz-szakma ismerői rémregényeket tudnak mesélni a fekete szesz kalózainak kalandos üzelméről. Tudnak történeteket egy vasuti állomásról, ahol a szeszkezelő megbízottai felszólították az állomás vezetőjét, hogy legyen segítségükre az állomáson vesztelő több vagon fekete szesz lefoglalása körül. Egy telefon egy titokban kiadott parancs, egy sebtiben megindított tehervonat elég volt ahhoz, hogy amire az állomásfőnök a kezéigényben levő teendőket mesterséges lassúsággal elvégezte: hirtelen a több vagon fekete szesznek. Tudnak érdekes epizódokat az Arad és Nagyvárad között robogó teherautók titokzatos árujáról, mely csak akkor fekete szesz, amikor a teherkocsit nem állítja meg utközben senki. De azonnal megadózott szesz vagy mondjuk petroleum lesz, ha az uttest mentén hatósági közegek tartóztatják fel a megrakodott teherautókat.

Névszerint tudja, ismeri Arad, Nagyvárad, Temesvár és Kolozsvár azokat a helyeket, ahol adózatlanul, suba alatt főzik a szeszt és ujjal mutat azokra a vakmerőnek látszó, de teljes biztonságban mozgó emberekre, akik százezreket, milliókat keresnek a fekete szeszen. Nem bántja, nem üldözi őket senki, szórják a pénzt, amit tilos módon kerestek és aminek egy részét tilos helyre irányítják.

A pénzügyminiszterium könyörtelen ukázokat küld időnként a vidéki pénzügyigazgató-ságokhoz, hogy hajtsák be kíméletlenül az adókat, mert az államnak pénzre van szüksége. És megperdül a dob az utolsó párna körül a kincstár érdekeinek szolgálatában. Nem lehet, hogy a pénzügyminiszterium bucuresti-i palotájában ne tudják, ne lássák azt a pusztítást, amit a fekete szesz folytat a kincstár jövedelmei körül. Nem tudjuk elképzelni, hogy a pénzügyminiszternek jelentést ne tettek volna vidéki exponensei a fekete szesz államellenes rombolásairól.

A kormány az ország költségvetési egyensúlyának helyrebillentésére egyik legvégső eszközöz, a tisztviselők fizetésének redukálásához nyúlt. Megadásával türi ezt sok százezer közhi-vatalnok, mert azt mondták nekik, hogy más-különbén felborul az állam háztartásának mérlege. Elképzelhető, milyen hatással lehet ezek-re a tisztviselőkre a fekete szesz kalandorainak játéka, akik vagyonokat rabolnak össze a kincstárt megillető, de le nem fizetett adókból s az így bekövetkezett deficit-hézagot a közhivatalnokok megnyírbált, so-vány fizetéséből akariák betömni?

Száz meg száz milliónyi összegekkel rövidítik meg a kincstárt hosszú idők óta. És csodá-latos, hogy a pénzügyi kormányzatnak néha apró dolgokban is vaserejű ökle nem tud, nem mer, vagy nem akar szétütni ama rablóbanda között, mely ma az állam zsebeinek legvakme-őbb fosztogatója.

ÁLTALÁNOS IZGALOM BUCURESTIBEN az Adeverul főszerkesztője ellen elkövetett merénylet miatt A letartóztatott merénylő megváltoztatta vallomását — Nyomoznak a bűntársak után — A politikai élet vezető egyéniségei szerencsekívánataikkal halmozzák el a főszerkesztőt — „Az eszme és a civilizáció győzni fog a revolver és ököl fölött”

Az Adeverul főszerkesztője ellen elkövetett merénylet hatása alatt áll még a mai napon is a főváros lakossága. Különösen a politikai körökben keltett nagy izgalmat a merénylet híre és a mai napon számosan keresték fel szerencsekívánataikkal Socor főszerkesztőt, szerencsés megmenekülése alkalmával. A mai nap eseményeiről egyébként a következő újabb jelentéseket kaptuk:

Socor, az Adeverul főszerkesztője ellen tegnap délután elkövetett merényletrel kapcsolatban Cristescu Eugen a sziguranca bűnügyi osztályának vezetője maga vezeti le a nyomozást. A vizsgálatot még tegnap lasira is kiterjesztették és az éjszaka folyamán ugy a bucuresti-i, mint a iasi-i antiszemita szervezeteinek házkutatást tartottak és számos letartóztatást eszközöltek. Isasiban letartóztatták a „Mihály Arkangyal” szervezet azon tagjait, akik szorosabb nexusban állottak a merénylő Constantin Dumitrescuval. Ezeket még az éjjel Bucurestibe szállították és a sziguranca vezérfelügyelőségen hejyezték el.

Má délután Papadopol vizsgálóbíró megkezdte a kihallgatásokat. Dumitrescu most azt állította, hogy a merényletet a saját iniciatívájából követte el. Gheorghe Leffert, Cuza mostohaiját pedig csak azért keverte az egész ügybe, mert a rendőrségen veréssel presszionálták erre. Az Adeverul mai száma ezzel szemben megállapítja, hogy

Dumitrescuhoz egy ujjal sem nyúltak és az újabb vallomása szemenszedett hazugság.

A vizsgálóbíró egyébként azt reméli, hogy a kihallgatások után, az egyes vallomások alapján sikerülni fog elfogni az egyes bűntársakat.

Socort ma egyébként a politikai élet vezető egyéniségei, szerencsekívánataikkal hal-

mozták el megmenekülése alkalmából. Lupu dr. a következő levelet írta:

„Szeretett barátom! Felháborodásomat fejezem ki az ominózus merénylet fölött, melyet ellened elkövettek. Ugyáltszik, nehány libbant agyvelőben még mindig él az a lehetetlen mentalitás, hogy a hatalmat ilyen tettekkel érhetik el. Remélem, hogy az eszme és a civilizáció győzni fog a revolver és az ököl fölött. Dr. Lupu.”

Bratianu György leveleiben szintén elítéli a Socor ellen elkövetett merényletet. Zamfir Arbore, az ismert-író többek között a következőket írta:

„Ez a merénylet is a háboru utáni szellemnek a következménye és elkövetői olyanok, akik ebben az atmoszférában nőttek fel. Ezek azt hiszik, hogy hősök csak akkor lehetnek, ha kockára teszik a testi épségüket.”

Pop Ghita pedig ezt írja leveleiben:

„Nem találok szavakat arra, hogy megbélyegezzem ezt a merényletet. Az újuságnak egyrésze még ma is tévutakon jár. Fogadjja jókívánságaimat megmenekülése alkalmából.”

Trancu-lasi leveleiben megemlíti, hogy valamikor ő is diák volt Isasiban, de akkoriban ott egyébre tanították a diákokat. Külföldről Galencu és Blanc Aristid üdvözölték a megmenekült Socort. Lothar Radaceanu szociáldemokrata képviselő és Catacineanu, a kamara alelnöke is szerencsekívánataikat küldték Socornak. A délelőt folyamán nagyon sokan személyesen látogatták meg az Adeverul főszerkesztőjét. A látogatók között volt Anghelescu, volt béliügyi államtitkár is, aki ellen, mint ismeretes, annak idején szintén merényletet követtek el. A két jóbarát, amikor meg-látta egymást, sirva fakadt.

Antikapitalista törvényeket hoz a parlament

Olyan akció indult a képviselőházban, amelyet nagy kedvvel üz a bolsevista propaganda is — Elriasztják a külföldi tőkét — Egy közgazdasági lap érdekes cikke —

A közelmúltban megszavazott gazdasági vonatkozású törvényekről rendkívül érdekes cikket közöl mai számában az ország egyik legtekintélyesebb közgazdasági lapja, az „Argus”. A cikket alább adjuk:

„Az utóbbi időben a parlament ugynevezett szükség-törvényeket szavazott meg. Ezek közé tartozik az álláshalmazásról, a köztisztviselők fizetésredukációjáról szóló törvény és maga a gyorsan talpalt költségvetés is. Abban az atmoszférában, melyet ezek a törvények szültek, egyes képviselők túllöttek a célon. Parlamenti kezdeményezésből két olyan törvény került a parlament elé, amely minden képzeletét fölülmul. Az egyik 50 százalékos adót akar kivetni minden olyan jövedelemre, mely meghaladja havonta az 50.000 lejt. Itten nem ismer kivételt a magánvállalatokból és üzletekből származó jövedelmeknél sem. A másik törvény pedig az, amelyik korlátozza a magánvállalatoknál vállalt igazgatósági tagságok számát.

Le kell szögeznünk, hogy hasonló törvényjavaslatokkal egy antikapitalista akció kez-dünk meg, egy olyan akció, melyet oly nagy kedvvel üz a bolseviki propaganda. Jelenleg még nem élünk kommunista szervezetben és a társadalmi bereendezkedésünknek nem célja a tőke elpusztítása. A társadalomnak és magának az államnak sincs meg a joga, hogy ennek az országnak a lakosait megakadályozza abban, hogy minél több vállalatot alapítsanak és hogy azokat minden lehető formában adminisztrálják, melyet a kereskedelmi törvénykönyv elismer. A társadalomnak és az államnak sincs joga és érdeke sem az, hogy megakadályozza az állampolgárok meggazdagodását és ezzel szinte paralizálja munkakedvét.

Egyre hangoztatjuk, hogy külföldi tőkéről van szükségünk és mindezek ellenére mint a fentiekből kitünik, meg akariuk azt akadályozni abban, hogy bejöjjon az országba. Egy országnak a törvényhozását soha sem szabad, hogy az irigység és a gyűlölet befolyásolja.

„Az államnak nem lehet célja, hogy fiktív adatokkal álljon a Népszövetség elé“

Suciu Vazul aradi népszámlálási kormánybiztos nyilatkozata — Befejezést nyert Aradon a népszámlálás — Hosszu hónapok telnek el, amig nyilvánosságra kerülnek az adatok — Bucurestiben gépek végzik a népszámlálás legfontosabb munkálatait

Aradon ma délelőtt befejezést nyert a népszámlálás. A kitöltött ívek egyelőre még a biztosok kezében vannak, ma délután azonban már megkezdődött a kitöltött kérdőívek átadása. A laikus szem előtt szinte láthatatlanul látszik, hogy ezeken a kérdőíveken ott szerepel egy egész ország társadalmának arculata, hogy ki, milyen körülmények és községek között illeszkedik be abba a közösségbe, amit társadalomnak hívunk, milyen céllal halad azon az úton, amit életnek nevezünk, hogy hányan vannak olyanok, akik szellemi és hányan olyanok, akik a fizikai munka valamelyik ágazatával szerzik meg a mindennapit, milyen valláshoz tartozóknak vallják magukat e társadalom egyedei, mi a fajságuk, nemzetiségük és sok minden más, amit majd csak későbbi kombinációval fognak megállapítani a bucuresti-i statisztikusok.

A tulajdonképpen munka csak most következik. Újév után összezsomagolják az íveket egy nagy ládába és elszállítják Bucurestibe, ahol megkezdődik az adatok összeegyeztetése. Maga az összeegyeztetés legalább egy évi munka vesz igénybe, mert ennek az országnak minden egyes lakosáról meg kell állapítani, hogy nem szerepel-e kétszer a kérdőíveken s ha igen, hogy ezek az adatok összevágandók-e. A további munka már gépek útján történik. Ez az a pillanat, amikor a társadalmi gépezet a gépek birodalmába kerül, amely felosztja, összeadja, kiválasztja és el-

végzi mindazokat a munkákat, amelyek végül kijegeszítik Románia társadalmának helyzetképét. Kétféle gép áll a statisztikusok rendelkezésére, a Hollerith- és a Powers-típus. Mind a kettő logikus gondolkodáshoz szokott angol koponya szüleménye.

A gépek háromféle munkát végeznek. Először minden személy részére egy kartont perforálnak, ezután a kartonokat osztályozzák és harmadszor megszámlálják azokat. Bármilyen komplikált számolási műveletet elvégez ez a két masina és ennek dacára legalább 3 esztendő fog még eltelni, amíg megjelenik az első nagyromániai statisztikai évkönyv, amely a reális helyzetképet van hivatva ismertetni.

Suciu Vazul népszámlálási kormánybiztos mosolyogva beszélt:

— Novemberben konferencia volt Bucurestiben a népszámlálás kérdésében. Ekkor hátraktak el, hogy most végre erélyesen hozzálátunk ehhez a nagy munkához, amely hosszú időn keresztül, az élet minden vonatkozásában éreztetnie hiányát. Magának az államnak csak egy célja lehetett ebben a kérdésben: Tiszta helyzetképet szerezni Románia társadalmának tagozódásáról, mert az államnak nem lehet célja, hogy fiktív adatokkal álljon a Népszövetség, vagy bármely más fórum elé, akkor, midőn nem tudhatta előre, hogy ezekből az adatokból milyen előnye, vagy hátránya származik. Tehát most fölteszem a kérdést: ha az országnak valamilyen vonatkozásban a népszámlálástól eltérő adatokra lenne szüksége, vajon nem-e tudja azt összekombinálni a való helyzetet föltáró aprólékos statisztikai adatok

összevonásával? Eddig éppen az volt a baj, hogy valahányszor Románia külföldi képviselőjének számszerű adataival kellett szolgálni, a legnagyobb zavarban volt, mert a rendelkezésre álló adatok a valóságot még csak meg sem közelítették és ezt külföldön is nagyon jól tudták.

Tegnap este 7 órakor megjelent a központi népszámlálási irodában dr. Széll Lajos, a Magyar Párt alelnöke és kérdést intézett Suciu kormánybiztoshoz, hogy a napközben felmerült kisebbségi sérelmeket orvosolták-e már. A kormánybiztos sorra vette az egyes eseteket és bemutatta, hogy azoknál a kisebbségi polgároknál, akiknél a biztosok sérelmesen jártak el, utólagosan, az érdekelt fél kívánsága szerint igazították helyre a hibát.

Sikkasztás miatt feljelentettek egy volt aradi ügyvédet

Egy temesvári cég érdekes feljelentése az aradi törvényszéken.

Rendkívül érdekes feljelentés érkezett be az aradi királyi ügyészre egy volt aradi ügyvéd ellen. A temesvári Fenyves-cég tett az ügyvéd ellen sikkasztás címén feljelentést és beadványában elmondja, hogy még hónapokkal ezelőtt megbízást adott az ügyvédnek, hogy az aradi Reich B. Károly-cégtől részére 2980 cseh koronát inkasszájon. A pénzt azonban nem kapta meg, mire kiküldte egyik utazóját, győződjön meg a tényállásról.

Az utazó megjelent a cégnél, ahol nyugtázza beigazolták, hogy a pénzt az ügyvédnek kiutalták. Kérte az ügyészre, indítsa meg az eljárás sikkasztás címén és egyben közli, hogy a feljelentett ügyvéd nemrégiben Arad megye egyik községébe költözött ki. A feljelentés nyomán az ügyész megindítja a szükséges eljárást, annak megállapítására, mennyiben követett el az illető ügyvéd büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekedetet.

Du Barry asszony utolsó huszonnégy órája

A francia forradalom épp oly kimeríthetetlen anyaga az irodalomnak, mint azoknak a hölgyeknek az élettörténete, akik jelentős szerepet játszottak uralkodók életében és így több-kevésbé a világtörténelemben is. Ennek bizonyossága az a könyv is, amely most jelent meg az Amalthea kiadásában és Du Barryról szól. Arról a Du Barryról, aki már nem mint Jeanne Vaubernier jelenik meg 1793. decemberében a forradalmi törvényszék előtt.

Du Barry ekkor már ötven évet számlált, ám a nélkülözések ellenére, amelyeket előzően a börtönben kellett szenvednie, még mindig nagyon szép volt. Vádloja Fouquier-Tinville volt. Egy alacsony homlokú, kerek, kifejezéstelen szemekkel meredező, keskenyajkú, közönséges kinézésű ember, aki azelőtt igygnök volt, ekkor azonban már a „guillotin hivatálnoka.“

Az első terhelő tanu Greive, aki mindent tud Du Barryról, mindent kiszimatol és a grófnő minden egyes levelét és lépését a gyűlölet éles elméjűségével úgy építi egybe, hogy a vádlott az esküdtek szemében föltétlenül himősnek lássék. Mindenki tudja, hogy a szegény asszony elveszett, csak ő maga reménykedik még, harcol és védi magát.

Féltizenegykor éjjel hirdetik ki az ítéletet, amely Jeanne Vaubernierért, férjezett Du Barryt az előzően félvilági hölgyet halálra itéli.

Amikor az ítéletet felolvassák, a szerencsétlen asszony, — ki az utolsó pillanatig szinte érthetetlen vakággal hitte a felmentésében — elájul. Csendörök emelik föl és viszik vissza a börtönbe, ahol utolsó éjszakáját el kell töltenie. Rettenetes órák szakadnak rá. Egyetlen vágy tölti be egész valóját, vad, kétségbeesett vágy: Élni! Élni!

Még ugyanaznap reggelén oly messze érezte a halált, hogy Fouquier-Tinville kérdésére kedves kacérsággal hallgatta el, hogy már ötvenéves, e helyett csak negyvenkét esztendőt vallott be. És íme, már a következő napon meg-

kellett halnia, szép fejét a hóhérbárd alá kell hajtani, folytatnia kell friss vérét, hogy azután elkényeztetett testét mézgödörbe lökjék. Borzalmas! Vad irtózat rázta meg egész valóját.

Denisot nevű bíró kihasználja az elítelt halálfelelőjét, hogy megtudja tőle, hogy hová rejtette kincseit. Megcsillagtatja előtte a reményt, hogy megmenekül, ha fölfedi azt a rejtéket. És ennek a végső hazug reménységnek Du Barry feláldozza mindazt, amit még megmenteni remélt: gyémántjait, melyeket kertjében ásott el, a nehéz ezüstneműt, tálakat, sokágu gyertyatartókat, melyeket gondosan befalaztatott a pincefalba és a sok aranypénzt, amelyet a szemétdomb sarkában dugott el. Három óra hosszat mondja tolba nyugodtan és csodálatos emlékezőtehetséggel, a szabadulás reményétől éltetve, hova minden hová rejtette értékeit. Amikor aztán mindent elmondott, gunyosan tudtára adják a szerencsétlennek, hogy immár nincs semmi ok, amelyért kivégzését elhalasztásuk. Amikor ezt hallja, éktelen sikoltásba kezd. Akár egy gyermek, amely a veréstől fél, görcsösen kapaszkodik bele a butorokba, erőszakkal igyekszik magát kiszabadítani a hóhérszék kezeiből, akik azonban lefogják, levágják a haját és ráhuzzák a halálraitét durva, fehér ingét.

Lent, a hóhér szekerén már várják, akiket vele együtt ítéltek el: a három Vandenyver és Noel, a konvent tagja. A tömeg egymást tiporja, csak hogy a szerencsétlen asszonyt lássa és első sorában ott áll gyűlölettel eltorzult, halálsápadt arccal Greive, aki utóbb így számol be ismerőseinek:

— Még sohasem nevettem annyira szívemből, mint ma, amikor a fintorokat láttam, melyeket a szép asszony utolsó pillanataiban vágott.

Végre lassan, nyikorogva megindul a hóhér szekere. Du Barry, akire ezek pillantása szegeződik, nem hall, nem lát, csak sir és jajgat. Csak abban a pillanatban emeli fel a fejét, amikor a hóhérszék véletlenül épp a Labille-diyatárúizlet előtt halad el, ahol a masamódlá-

nyok a nagy hideg ellenére sűrű sorokban tolakodnak ki az erkélyre, hogy lássák a halálraítélt, akinek származását és életsorát valamilyen nyelven jól ismerik. Ahogy megpillantja a fiatal lányokat, egyszerre úgy érzi, hogy az erkélyről rokonérzés árad felé, jóbarátnókat sejt és életvágya új erőre kap. Ebben a pillanatban kinzó élességgel érti meg, hogy akkor, amikor anna kidején a Labille-divatszalonot otthagyta, hogy Du Barry grótot kövesse és a király barátnője legyen, már az első lépést is megtette azon az úton, amelynek a vérpadra kellett vinni. És itt mintha a fiatal lányoktól, akik ott vannak, ahonnan ő elindult, segítséget remélhetne, egyszerre felsikolt:

— Barátaim! Mentsetek meg! Soha senkit sem bántottam! Az Isten szerelmére kérlek, mentsetek meg! Élni akarok! Élni akarok! Mindenem, ami van, a nemzeté! Csak az életemet hagyják meg!

— Amid van, az már a nemzeté! — kiáltja neki oda gunyosan egy néző. De a tömegben mégis megdobbann a szív. Egy nagy szál munkásember az öklével vág a gunyolódó arcába. A tiszt, aki a szomorú menetet a vérpadra felé vezet, megretten a nép hangulatától és rászól a kocsisra, vágjon ostorával a lovak közé.

Négy óra harminc perckor ér a menet a Forradalom-térre, ahol a guillotin áll. Egy pillanatra megnyugszik Du Barry, öntudatlanul léptet föl a lépésén a vérpadra, ámde, amikor felérve meglátja maga körül a hatalmas tömeget, a teret ölelő nobilis palotaszorokat, a lombjukvesztett fák hátterében a Louvre szürke homlokzatát, a kövezetet, amelyen annyit járt, a vörössel erezett égboltot, amelynek szélén épp akkor bukott le a nap, átéri újból, mi kell szenvednie és megegyszer kitör belőle az élethez való ragaszkodás és könyörögve szól a hóhérhoz:

— Még csak egy percet, csak egyetlen percet. — És amikor erőszakkal ráhajtják fejét a tőkére, még akkor is messze ható hangon, vérfagyasztóan sikoltoz:

— Segítség! Segítség!

Radó Gyula - üzletének likvidálásáról

Nyilatkozat az Aradi Közlönynek — Meghiusult a részvénytársaság alakításának terve — Százszázalékos kiegyenlítést kapnak a hitelezők

Radó Gyula ma visszaadta iparjogát

Radó Gyula aradi posztónagykereskedő, aki — mint megírtuk — likvidálja aradi üzletét, hosszabb külföldi tartózkodás után ma hazaérkezett. A cég likvidálásával kapcsolatosan különböző hírek kerültek forgalomba és ezért az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a hazaérkezett Radó Gyulát, akitől információt kért az ügyben. Radó Gyula a következő érdekes nyilatkozatban világította meg elhatározásának okait, valamint a likvidálás részleteit:

— Már 1930. január 1-én elhatároztuk néhai Deutsch Andorral, hogy az üzletet egy éven belül likvidáljuk. A gazdasági viszonyok egyre rosszabbá váltak, érzékeny veszteségek érték a céget, úgy hogy kilátástalannak tartottuk az üzlet fenntartását. Megkezdtük programmszerűen a felszámolást. Elsősorban a négy belső posztógyárral folytattunk tárgyalásokat, amelyek a cég főhitelezői voltak. A gyárak mindenképpen azt akarták, hogy a régi, jó hírű üzlet továbbra is fennmaradjon. Felmerült az a kombináció, hogy a cég bevonásával részvénytársaságot alakítunk és erre vonatkozólag komoly formában folyt a megbeszélés. A terv kivétele azonban akadályok merültek, a posztókartell fennállása következtében nehézségekbe ütközött a részvénytársaság megalakulása és ezért lemondunk a tervről.

— A hitelező gyárak ekkor azt akarták, — folytatta Radó Gyula — hogy tartsam fenn továbbra is jelenlegi formájában a céget és közöltem, hogy hajlandók ennek érdekében áldozatokat is hozni. A viszonyok azonban időközben még inkább leromlottak, úgy hogy az üzlet további fenntartásával újabb jelentékeny veszteségeket kockáztattam volna meg. Közöltem, hogy mindenképpen likvidálni akarok. A négy gyárral december 18-án létre is jött a felszámolásra vonatkozó szerződés. Eszerint a gyárak nyomban átvették az üzletet és elvállalták a likvidálás levezetését. Ezt azért tartottam szükségesnek, mert tisztában voltam azzal, hogy a gyárak sokkal gyorsabban és kevesebb költséggel intézik el a legteljesebb egyetértésben történt tehát meg az üzlet átadása.

— Fennmarad továbbra is az üzlet? — tettük fel a kérdést.

— Erre nézve most tárgyal a négy gyár. Valószínűleg fennmarad — válaszolta Radó Gyula.

— A belső hitelezőkkel tehát elintéződött a dolog, most a külföldi jelentéktelen összeget kitevő tartozások rendezésére került a sor. A likvidálást intéző gyárak 85 százalékot fizetnek a külföldi hitelezőknek, míg én a magam személyében a további 15 százalékot, úgy hogy a külföldi hitelezők is százszázalékos kiegyenlítést nyernek — mondotta továbbá Radó Gyula, majd így így folytatta: Ezzel be is fejeztem az ügyet a magam részéről. Az utolsó aktus ma történt meg, amikor bejelentettem az aradi pénzügyigazgatóságnak, hogy lemondottam a posztóüzletre vonatkozó iparjogomról, a minnek következménye az adózás megszűnése.

Végül kérdést intéztünk Radó Gyulához további terveiről, mire a következőket mondotta:

— Más érdekeltségeim vannak és ezekben akarok a jövőben tevékeny részt venni.

A Radó és társa cég ügye, amely a közelmult napokban széles körben képezte beszéd tárgyát Aradon ezzel békés és nyugalmas lebonyolítást nyert.

Kihallgatták Neuman Stefánia bárónét

az olaszországi vasúti tűzkatasztrófia ügyében — Mi okozta a tűzvészt? Nem lehetett megmenteni a milliós értékű ékszereket

Beszélgetés Titoni római ügyvéddel

Ma reggel kilenc órakor kisebb csoport jelent meg dr. Herb János aradi vizsgálóbíró hivatalában, ahol nagyérdeklődéssel ügyben folyt kihallgatás. Megjelent Neuman Stefánia báróné, akinek kihallgatását az olasz bíróság rendelte el ama tűzkatasztrófia ügyében, amely 1927-ben Milánó közelében történt, amikor elégett a báróné több millió lej értékű ékszere. Általános érdeklődést keltett az Aradi Közlöny mai számában megjelent cikk, amelyben beszámoltunk arról, miszerint két olasz ügyvéd érkezett Aradra, hogy Neuman báróné kihallgatásán résztvegyen. Délelőtt le is folyt a kihallgatás. A Waggon's Lits képviselőjében megjelent Dedarde Titoni római ügyvéd, ezenkívül Weber Jean, a Waggon's Lits párisi fiókjának vezetője és Schütz Henrik dr., aki a társaság aradi jogi megbízottja. Az olasz államvasutak is delegáltak képviselőt Gerard Varzoni ügyvéd személyében.

Még mielőtt megkezdődött volna a kihallgatás, az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Dedarde Titoni római ügyvéddel, aki az ügy előzményeit a következőkben ismertette:

— A Waggon's Lits álláspontja az, hogy a tűz, amely 1927-ben Maggione és Locate olasz állomások között keletkezett és az utasok podgyászának legnagyobb részét megsemmisítette, nem róható a társaság terhére.

A társaság a vizsgálat során arra a meggyőződésre jutott, hogy a tűz okozója egy Kohn-Kasszner Melánia nevű bécsi uriaszony, aki gyorsforralót használt tüskéjében.

Nem tudjuk, mire használta. Kávé, vagy teát főzött, vagy esetleg a haját sütötte, annyi tény, hogy közvetlenül a tűz keletkezése után többen alkoholillatot éreztek. Ebből a körülményből viszont az a következtetés vonható le, hogy a gyorsforraló felrobbant, vagy pedig a bécsi uriaszony elejtette. A vizsgálat nyomán gondatlanság címén megtették a bűnvádi feljelentést Kohn-Kasszner Melánia ellen és a bíróság megindította az eljárást.

— Az ügy most a milánói táblához jutott — mondotta tovább a római ügyvéd — amely szükségesnek tartotta Neuman Stefánia báróné újabb kihallgatását és erre vonatkozólag kérését intézett az illetékes hatóságokhoz. A tábla delegált bennünket a kihallgatáson való részvételre.

MA, SZERDÁN 7 és 9 órakor
HOLNAP, CSÜTÖRTÖKÖN 5, 7 és 9 órakor
LEHAR-SZKECCS
LÁSZLÓ ANDOR
MAYER KATÓ
UJVÁRY LAJOS
FELLÉPTÉVEL
FÉL HELYÁRAKKAL
A VÁROSI SZINHAZBAN

Kitiltották a görög lapokat Romániából

A görög sajtó élesen kritizálja a kormány eljárását.

Aténből jelentik: Görögországban éles visszhangot váltott ki az a körülmény, hogy a román kormány a görög lapok árusítását megtiltotta az ország területén. A görög sajtó rendkívül hevesen ír a lapjaik kitiltásáról és többek között azt említi fel, hogy a magyarországi lapok nagyrésze még ma sem jöhet be Romániába. Szerinte a külföldi sajtótermékek kitiltása Romániában a kormányzati cselekedetek közé tartozik.

Herb János dr. vizsgálóbíró megkezdte a kihallgatást és a két olasz ügyvéd, dr. Schütz társaságában bevonult a vizsgálóbírói hivatalba. A kihallgatás folyamán Neuman Stefánia báróné kijelentette, hogy

a tűz keletkezésének okára vonatkozólag nem tud felvilágosítást adni.

— Aludtunk a fiúknak — mondotta — és egyszerre arra ébredtünk, hogy a kocsi süri, fojtó füst borítja. Éppen annyi időnk volt, hogy kimenekülhettünk a folyosóra, ahol még nagyobb volt a füst s leugrottunk az időközben megállt vonatról. A hajam menekülés közben meg is perzselődött.

Herb dr., aki főkéletesen bírja az olasz nyelvet, ami feleslegessé tette a tolmács alkalmazását, lefordította az olasz ügyvédeknek a báróné vallomását és azoknak kérésére azt a kérdést tette fel, miért nem fordult vissza Neuman Stefánia báróné az ékszereit tartalmazó kazettáért?

— Mert a tűz már annyira elharapódzott, hogy csupán a menekülésre gondolhattunk — válaszolta a báróné. — Szinte fuldokoltam, oly süri volt a füst.

Neuman báróné vallomása további során kijelentette, hogy a Waggon's Lits alkalmazottai csak későn kerültek elő.

— Percek teltek el a vonatról való menekülésünk óta, míg a társaság néhány alkalmazottja előkerült — mondotta.

Herb dr. jegyzőkönyvet vett fel a vallomásról, amelyet egy a báróné, mint az ügyvédek aláírtak és ezzel a kihallgatás véget ért.

Később beszélgetést folytattunk Weber Jean-al, a Waggon's Lits párisi fiókjának vezetőjével, akinek kijelentéseiből megállapítható, hogy a társaság elsősorban a bécsi uriaszony bűnösségét szeretné megállapíttatni, de egyszersmind az olasz államvasutakra hárítja a felelősséget. Viszont az olasz vasutak a Waggon's Lits alkalmazottait teszik felelőssé a tűzkatasztrófiáért. Nyilvánvaló, hogy bárki felelős a történetekért, az utazóközönségnek teljes kártérítés jár elpusztult podgyászért és így Neuman Stefánia báróné megfelelő kártérítést kap hamuvá égett ékszereitért.

Az olasz ügyvédek, valamint a Waggon's Lits párisi megbízottja ma délelőtt autón Temesvárra mentek, ahonnan az expressszel hazautaztak.

Jugoszláviai front a békerevizációs mozgalmak ellen

Francia lapszerkesztő kezdeményezésére a békerevizáció érdekében megindult mozgalommal ellenes bizottság alakult Jugoszláviában.

Belgrádból jelentik: Néhány nap előtt Belgrádba érkezett Cheradam francia lapszerkesztő, aki a Pravda értesülése szerint azon fáradozik, hogy a békeszerződések revíziója mellett mozgalommal ellenes frontot hozzon létre. Kezdeményezésére bizottság is alakult, amelybe be kívánja venni az összes jugoszláv nacionalista egyesületek vezetőit, hogy széles körben megszervezze a revíziós mozgalom ellen irányuló harcot.

Egy család borzalmas tüzkatasztrófája

Tübbe dobott filmtekercesek okozták a katasztrófát — A család három tagja életveszélyes égési sebeket szenvedett

Nagyváradról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt Nagyváradon hétfőn délután 1 órakor, a külvárosi Berkovics-uccai 49—51. számú ház egyik lakásában, ahol Durgye Sándor 31 éves munkanélküli napszámossal lakott vadházastársával, a 30 éves Popovici Mariával. Most, az ünnepekre náluk tartózkodott a nő 11 éves Flórika nevű leánya is. Durgye hétfőn délután háromnegyed egykor tért haza. Pár pillanat múlva óriási robbanás, ablakesőrömpölés zaja riasztotta meg a szomszédokat. A kis szobával szomszédos lakásban lakó Oazdáné nevű hírlapkézbesítő asszony azonnal az ajtóhoz rohant és azt betörte. A szobában minden lángban állott s olyan

mint egy égő fátyla, rohant ki a tizenegy éves leánya,

akit azután pokrócokba csavartak a szomszédok és gyorsan kórházba szállítottak. Mások

nekiláttak a szobátüz eloltásának, ez azonban nehezen ment, mivel a házban nincs vízvezeték, sem kut, a vizet a szomszédokból hordják, azonban a lakók kijelentése szerint, mégis évente 2160 lej vízdíjat fizetnek a házigazdának. A szomszédokból hordott vízzel nagy nehezen eloltották a tüzet és az egyik szobasarokból

eszméletlenül, borzalmas égési sebekkel borítva, huzták elő Durgyet és Popovici Mariát,

akiket azután szintén beszállították a kórházba. A gyermek másodfoku, a két felnőtt pedig harmadfoku égési sebeket szenvedett Felépülésükhez, mondhatni, nincs remény. A hatóságok vizsgálata megállapította, hogy az áldozatok valamelyike egy filmtekerest dobott a tüzhelyre s ennek robbanása idézte elő a szerencsétlenséget.

A régi rossz aradi telefonkészülékeket ujakkal cserélik ki

Az új telefonokért nem kell fizetni — Január elsajén Morganék átveszik az aradi központot — Russu Illés lesz a központ vezetője

Alig egy nap választ el és itt a január elseje, amikor is tudvaleg az aradi telefonközpont a Morgan-csoport érdekkörébe tartozó Soc. International Telephon and Telegraph Corporation tulajdonába megy át. Ezzel a telefon kiválik az állam adminisztrációjából és új vezetőséget is kap. Az aradi telefonközpont eddig a PTT. hatáskörébe tartozott és annak közvetlen vezetője Pop postafőnök volt. Most, hogy a telefonközpont új kezelésbe kerül, a telefon arad- és hunyadmegyei vezetésével Russu Illést bízták meg, aki különben eddig is vezető embere volt az aradi telefonközpontnak. Mellette fog működni Kormos Emánuel.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott Russu Illéssel, aki a jelenlegi helyzetről és a jövő programjáról a következőkben nyilatkozott:

— Mindenek előtt arra kérem a telefonelőfizetőket, hogy legyenek türelemmel addig, amíg elkezdhetjük az átalakítás munkálatait. Egyelőre azonban azt ígérhetem, hogy

az aradi telefonközpont rövid időn belül sokkal többet fog nyújtani, mint amennyit eddig adhatott.

A telefonközpontot spanyolországi rendszer alapján fogjuk átalakítani. A szükséges nyomtatványok, alkatrészek, stb. már mind megvannak.

— Egyébként tegnap Temesváron voltam, ahova Dietrich Emil, a temesvári kerület vezérigazgatója hívott bennünket. Ez alkalommal Temesvárra érkezett H. H. Burrell, az országos forgalmi szolgálat igazgatója, helyettese N. Rackotta, bucaresti-i mérnök kíséretében. Burrell igazgató az egybegyűlteknél rendkívül érdekes dolgokat mondott el. Többek között kijelentette, hogy a társaság **öt éves munkaprogramot dolgozott ki, amelynek keretében az egész romániai telefonszolgálatot át fogják szervezni.** A társaságnak első teendője, a program alapján az eddigi hibák fokozatos kiküszöbölése lesz és majd csak ezután kerül sor a telefonszolgálat tökéletesítésére.

Kicszerélik a rossz kábeleket, telefonkészülékeket, vonalakat,

végül pedig az ország nagyobb városaiban, így Aradon is bevezetik az automata-központot.

Mindezt természetesen az évek folyamán, észszerű tempóban fogják megvalósítani. Burrell igazgató kijelentette, hogy reméli, **rövidesen úgy lehet majd Párisal beszélni, mint akár Temesvárral.** Megemlítette az igazgató azt is, hogy az előfizetők birtokában levő telefonapparátusokat már jórészt leltározták és azokat, amelyek használhatatlannak bizonyulnak,

új készülékkel fogják kicserélni, amelyért semmit sem kell fizetni a férnek.

Ezt a rendszert a társaság állandósítani akarja, amennyiben a telefonapparátust **ezentúl teljesen díjtalanul használhatja az előfizető,** csak az eddigi tarifát kell megfizetnie.

— H. H. Burrell ugyanakkor kijelentette azt is, hogy nem felel meg a valóságnak az az elterjedt hír, hogy január elsejétől minden egyes helyi beszélgetést külön kell megfizetni. Burrell igazgató különben január elsejéig Temesváron marad és nem valószínű, hogy **közvetlenül a jövő év elején Aradra is el fog látogatni.**

— A magam részéről még csak ennyit fűzhetek hozzá: kérem Arad telefonelőfizetőit, hogy bármilyen reklamációt vagy sérelmet azonnal hozzanak tudomásomra és én ígérem, hogy azokat a lehetőség keretein belül rögtön orvosolni fogom, mert hisz nekem is az a célom, hogy mindenki megelégedésére működjön az aradi telefonközpont.

Ma benyújtották az aradi törvényszéken a mezőgazdasági kamara jelölő listáját

Tizenhét helyet holnap fognak betölteni — A jelöltek névsora

A magyarsággal, németiséggel és néppárttal megállapodást kötött kormánypárt ma benyújtotta az aradi törvényszék elnöki osztályán a jelölő-listát a január 10-iki mezőgazdasági kamarai választásokra. Egyelőre csak 13 jelölőt ismertettek a listán, amelynek másik 17 helyét holnap töltik be. A ma benyújtott jelölőlistán a következő nevek szerepelnek:

1. Dr. Neff Ferenc (Ujvár), 2. Silbereis Jakab (Ujszentanna), 3. Michelbach Péter (Guttenbrunn), 4. Friedrich János (Ujvár), 5. Spanier József (Ság), 6.

Színház — Irodalom — Művészet

* Az aradi Városi Színház heti műsorának sorrendje. Szerda: Este hét és kilenc órai kezdettel: László Andor, Mayer Kató, Ujváry Lajos felléptével: Lehár-szkeccs, Félhelyárak. Éjjel 11 órakor: Nagy szilveszteri kacagó est. Rendes helyárakkal. Csütörtök: Délután öt, este hét és kilenc órai kezdettel: László Andor, Mayer Kató és Ujváry Lajos felléptével: Lehár-szkeccs, Félhelyárak. Töltőtoll, Vigjátékujdonsg. Aradon először, Somlay Artur vendégfelléptével. Rendes helyárak. Péntek: Töltőtoll, vigjátékujdonsg. C) bérlet, Szombat: Templom egere, nagysikerű vigjáték, Somlay Artur vendégfelléptével. Rendes helyárak, A) bérlet.

* A budapesti színházak heti műsora. Vigaszínház. Szerda este 7 órakor: A tésszony. Éjjel fél 12 órakor: Feketeszáru cseresznye. Csütörtök, péntek, szombat: Feketeszáru cseresznye. Vasárnap délután: Dörmögő Dömötör. Este: Feketeszáru cseresznye. Hétfőn, január 5-én: Feketeszáru cseresznye. — Magyar Színház. Egész héten minden este, szerdán. Szilveszter este fél 8 és éjjel 11 órakor, valamint csütörtökön délután és vasárnap délután: Rádbizom a feleségem! — Király Színház. Egész héten minden este: Az okos mania. Szerdán éjjel fél 12 órakor: Kabaré-előadás. Csütörtök délután: Viktória. Vasárnap délután: Alvinczy-luszárok. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este: A nőlen férfi. Szilveszter éjjel fél 12 órakor: Szilveszteri kabaré. Csütörtök délután: A kedélyes lovasrendőr (gyermekelőadás). Vasárnap délután: A nőlen férfi. — Belvárosi Színház. Szerda este 7 órakor és este fél 11 órakor: Ferike mint vendég. Csütörtök, péntek, szombat: Ferike mint vendég. Csütörtök, délután: Fruska. Este: Ferike mint vendég. — Andrássy-úti Színház. Egész héten minden este: Titkos. Vasárnap, Kabos, Bárony, Dajbukát, Radó, Sárgarigó, A lélekvándorlás, Kamaszok, stb. Moesányi-Lakos. Békefi konferál. (Kezdete 9 órakor. Vasárnap délután 4 és 9 órakor). — Teréz körúti Színház. Egész héten minden este: Gaál Franciska, Törzs, Salamon, Rajna Alice, Félkesztyű, Idegenvezető. József 364—19. stb. (Kezdete 9-kor. Vasárnap délután 4 és 9-kor). Bethlen-téri Színház. Egész héten minden este: Amor a múltban. VIII. Albert. Amiért egy asszony visszatér, stb. Szentiványi konferál. (Kezdete hétköznap 6 és 9 órakor. Vasárnap és ünnepnap 3, 6 és 9 órakor). — Royal Oriem. Egész héten minden este: Varieté-műsor. (Kezdete fél 5, fél 9. Vasárnap és ünnepnap 3, fél 5 és fél 9 órakor). — Steinhart Színház. Egész héten minden este: A tangókirály. Jacques ur! Steinhart új kislekkel. Sebő Miklós, stb. (Kezdete ¼ 9-kor. Vasárnap és ünnepnap 5 és ¼ 9-kor). — Komédia Oriem. Egész héten minden este: Varieté-műsor. (Kezdete fél 9-kor. Vasárnap 4-kor és fél 9-kor).

* AZ ARADI SZÍNHÁZI IRODA HIREI. Ma este hét és kilenc órakor: Lehár-szkeccs, éjjel 11 órakor: szilveszteri kacagó-est. Az aradi színház mai műsora méltóan ünnepli meg az év utolsó napját, a Szilvesztert. Este hét órakor kezdődik már az első előadás, a tegnapi olyan meleg sikert aratott László Andor—Mayer Kató—Ujváry Lajos-trió Lehár-szkeccse. Előrelátólag olyan nagy lesz az érdeklődés, hogy bőségesen jut közönség az együttes este kilenc órakor kezdődő második előadására is. A harmadik előadást éjjel 11 órai kezdettel az aradi színház legkitűnőbb tagjai nyújtják. Hogy milyen lesz a műsor, már az előadás neve is mutatja: Szilveszteri kacagó-est, amelyen mindenki kitűnően fog mulatni. A Lehár-szkeccset félhelyárak, a szilveszteri kacagó-estet rendes helyárak mellett tartják. — Pénteken: A töltőtoll... Szombaton: A templom egere... Somlay Arturral. A nagy pesti jelenszínész kivételes emberábrázoló ereje teljes egészében megmutatkozik a ragyogó szerepekben. A töltőtoll péntek esti bemutató előadása után szombaton este A templom egere megy. — Vasárnap kétszer lép fel Somlay Artur Aradon. Vasárnap délután négy órai kezdettel az Egy lány, aki mer szerepel műsoron—Somlay Artur felléptével mérsékelt helyárak mellett, este kilenc órakor A Noszty-úti esete Tóth Marival.

A Vadászkiirt-kávéház

Bérczi Károly vezetése alatt megnyitott. Minden este **Alma—Csóka** cigányzenekara muzsikál. — Elsőrangú ételek és italok szolid árakban.

Bámulatos szívóssággal viaskodik a halállal JOFFRE tábornagy

Este magához tért és beszélt környezetével — Élelmet is vett magához — Orvosai szerint azonban szívóssága ellenére nem fog felépülni

Párisból jelentik: Barthou hadügyminiszter ma meglátogatta a súlyos beteg Joffre tábornagyot. Reggel kilenc órakor ment be a betegszobába, ahol körülbelül egy negyed órát időzött. Távozásban a hírlapíróknak kijelentette, hogy a tábornagy agóniája megszűnt, de csak félig van öntudatánál és a látogatókat nem ismeri fel. Jelenlétében néhány csepp tejet ivott meg, beszélt is egy keveset, szavait azonban csak nehezen lehetett megérteni. Beteggyógyánál állindóan ott tartózkodik a felesége és kezelőorvosa. A konzultáló professzorok véleménye szerint

felépülésére semmi remény nincs. Valóságoslag a csodával határos, hogy még életben van. Bámulatraméltó szívóssággal viaskodik a halállal és nem lehetetlen, hogy na-

pokig elhuzza a haláltusáját, azonban a vég elkerülhetetlen.

A klinika előtt állandóan nagy az élénkség. A kilincset egymásnak adják a politikai előkelőségek, akik mindig aggodalommal érdeklődnek Joffre egészségi állapota iránt.

Későbbi jelentések szerint Joffre teljesen visszanyerte eszméletét és kétszer halkan, de érthetően a következőket mondta:

— *Meg fogok halni... Meg fogok halni...*

Ezután ismét kevés ételmezt vett magához, majd az orvos felnyitotta a seben levő kötést és újat tett rá. Joffre fájdalom és jajszó nélkül állta ki a kötözést.

A legújabb orvosi jelentések szerint a tábornagy szívóssága ellenére, betegségéből nem tud felgyógyulni.

Dr. Lutai Cornel nyilatkozik a Kereskedelmi és Iparkamara záróülésén

„Senki sem tételezheti fel rólam, hogy a kereskedők érdekeit akarom sérteni” — Az új vásártéren 28 üzlethelyiséget épít a város — „Nemcsak az Obor helye volt szemétdomb, hanem szeméttelp volt a főútvonal mentén is”

A Kereskedelmi és Iparkamara tegnap lezajlott évzáró közgyűlésén napirendre került az aradi gabonakereskedők azon sérelme, hogy a város a gabonapiacot a honvédszár-laktanya mellett elterülő és „obornak” elnevezett térségre helyezte ki. A felszólalók főleg azt sérelmezték, hogy a gabonapiacnak a város területéről való eltávolítása igen káros kihatása, a volt Boros Beni-tér közelében irodákkal és raktárakkal rendelkező gabonakereskedőkre, a mennyiben a városba szállítás fuvarja megdrágítja a gabona árát, de ettől eltekintve a heti piac nem annyira hozzáférhető az érdekelt kereskedők számára, mint eddig volt. Sérelmes azonban a gabonapiac kitelepítése már csak abból a szempontból is, hogy az Oboron, amely azelőtt városi szemétdomb volt, olyan süppedő a talaj, hogy a gabonát szállító kocsik tengelyig süllyednek el a sárban.

Lutai Cornel dr., Aradváros polgármestere ezzel a kámarai felszólalással kapcsolatosan nyilatkozott ma munkatársainak és a gabonapiac kitelepítésének körülményeiről ezeket mondta:

— Nem én tehetek arról, hogy ez a város eddig olyan rendezetlen volt, hogy annak kelletlen közepén, megtűrték egy olyan heti sokadalmat, amilyen a volt Boros Beni-téri gabonapiac volt. Nézetem szerint városrendezés szempontjából a legelső tennivalók egyikének éreztem a gabonapiac kitelepítését. *Senki sem tételezheti föl rólam, hogy ezzel sérteni akartam a gabonakereskedők érdekeit.* Meg kell érteni a város vezetését ebben a kérdésben és én, amikor ennek a vezetésnek a nevében cselekedtem, egyedül azt tartottam szem előtt, hogy biztosítsam Arad jövő fejlődésének lehetőségét. *Az oboron 28 üzlethelyiséget építettünk. A 600 lejes havi bérért kiadásra váró helyiségek mindenikébe csak egy vagon gabonát lehet elhelyezni.* Tudom, hogy a piac kihelyezése kellemtelen a gabonakereskedőknek, de városrendezési szempontból volt szükség erre. Az obort, amely azelőtt tüzéségi gyakorlóter volt

Károly király népszámlálási íve

Főfoglakozás: király, mellékfoglakozás: földművelő.

Bucurestiből jelentik: Károly király tegnap este adta át Maunila népszámlálási vezérigazgatónak a maga és a királyi család népszámlálási ívét, amelyet sajátkezűleg töltött ki. Az uralkodó főfoglakozásként azt írta be az ívre, hogy „király”, mellékfoglakozásként pedig „földművelő”-nek jegyezte be magát. Károly király az ív átadása után érdeklődött a népszámlálás meneté iránt

és egy kis ér mellett húzódik el, nem lehetett máról-holnapra a kívánalmaknak megfelelően kiépíteni. *Tény az, hogy ezen a térségen azelőtt szemétdomb volt.* Aki azonban ismeri ennek a városnak a történetét, az tudja azt is, hogy valamikor a főútvonal mentén elterülő bérpaloták helyén is szemétdomb volt és mégis a városrendészet esztétikus nyugati kulturigényeknek megfelelő palotát varázsolt helyébe. A térség szélén elhúzódó erecskét betömtük, homokréteget hordattam rá, kavicsokkal tettem tartóssá a talajt, sőt úgy terveztem, hogy makadám-utat építették az oborra. Az utóbbit eddig nem lehetett anyagiak hiánya miatt végrehajtani. A város vezetősége gondoskodott arról, hogy a gabonapiac a térség talajjal jól megalapozott részébe kerüljön és így kizártnak tartom, hogy a közlekedésnek nehézségei lennének.

Nincsen állampolgársága a szovjetpokolból Teodorescu János Szibériában szenvedett, amikor össze- hajatért világosi gazdának irták az állampolgárokat — Az arad megyei prefektúra elősegíti az állampolgárság megszerzését

A napokban január első napjaira megidéztek a világosi főszolgabíróra Teodorovics János világosi gazdát, aki — mint legutóbb megirtuk — sokévi szenvedés után szökéssel menekült a szovjet poklából. A világosi gazdálkodó a háború első éveiben került orosz fogságba. Szibériába küldték és onnan megszökött. Varsóig elvergődött, ahol a román követség adott számára utlevelet. Hazaérkezése után Pop Zászló Simon világosi főszolgabíró az arad megyei prefektúra utasítására megidézte, hogy kihallgassa élményeiről és hogy tisztázza a hazakerült hadifogoly állampolgárságát.

A volt fogoly 1924-ben, amikor az állampolgársági lajstromokat összeállították, még Oroszországban tartózkodott és így ma tulajdonképpen nem román állampolgár. A hatóságok azonban meg akarják könnyíteni helyzetét és ezért újév után jegyzőkönyvet vesznek fel vele, egyben kérvényt íratnak Teodorovics-al Világos község előljáróságához, amelytől a listába való felvételét kéri. A község a kérvényt az állampolgársági törvény értelmében el fogja utasítani, mire a bírósághoz felebbez, mely azután elrendeli a lajstrom-

Barnáné tánciskolájában

uj kolónok kezdődnek. Haladók részére január 2-án, kezdők részére január 6-án este 9 órakor.

Romantikus asszonyrablás egy bánági községben

Egy gazdálkodó elrabolta saját feleségét. Érdekes feljelentés a temesvári ügyészségen.

Nem mindennapos eset foglalkoztatja a Bánágban lévő Parác községben a lakosságot. Torzan Aurel csepzai gazdálkodó még a nyáron feleségül vette Jorgovan Miklós gazdálkodó Zsófia nevű leányát. A fiatalok Csepzára költöztek, azonban a menyecskének nem volt inyére való az új környezet. November 19-én Jorgovan Zsófi megszökött fiatal férjétől és hazatért szüleihez. A férj több ízben fölkereste nejét és kérte, hogy térjen vissza az elhagyott otthonba. A fiatal asszony azonban erről hallani sem akart. Torzan Aurel ettől az időtől fogva sűrűn rándult át Parácra, naprosszat Jorgovanék háza előtt állkodott, úgy, hogy a fiatal menyecske ki sem mert többé tenni a lábát a lakásból.

Karácsony másodnapján Jorgovan Zsófi mégis elment a templomba és mise után ellátogatott egy ismerős családhoz. Erről a férj tudomást szerzett és váratlanul megjelent bátyja és még egy csepzai férfi kíséretében a vendéglátó háznál. A váratlan vendégek revolvert szorongattak kezükben, amikor a szobába léptek és lelövélssel fenyegettek meg mindenkit, aki megpróbál ellenszegülni. Ezután megragadták a kézzel-lábbal kapálódzó menyecskét, szekérre emelték és elhajtották vele. Amikor a leány apja tudomást szerzett a rablásról, jelentést tett a csendőrségen, amely azonban hiába kereste az asszonyrablókat Csepzán. Kiderült, hogy a három férfi ismeretlen helyre távozott zsákmányával. A kétségbeesett após bűnvádi feljelentést tett a temesvári ügyészségen veje ellen.

ba való bejegyzését. Így tisztázzák Teodorovics János állampolgárságát, nehogy sokévi szenvedés után még emiatt is keletlenlenségekbe keveredjen.

Az aradi mozik mai műsora

5. 7 és 9 órakor:

CENTRAL: Utollára. HAI TANG. (A gyalázat utja) Anna May Wong németül beszélő világslágere, elsőrangú ének, tánc és zeneszámokkal.

SELECT: Utollára PÁRISI ÉJSZAKÁK. Hatásos életkép. Főszereplők: Clive Brook, Lilyan Tashman, H. B. Warner és Lois Wilson.

ELITE: Utollára, ISTEN ÖSTORA. Kalanddráma. Főszereplőkben: Hans Stüwe, Lissi Arna és Albert Steinbrück.

GRADISTE: 7 és 9 órakor: Utollára. NANETTE. Attrakciós vígjáték Ruth Weyner és Georg Alexander-rel.

ESTE 11 ÓRAI KEZDÉSEL NAGY SZILVESZTERI MŰSOR.

CENTRAL: A KIRÁLYNŐ FÉRJE (The Love Parade) A legmagyogóbb beszélő, éneklő és zenélő film, amelyet eddig alkottak. Főszereplők: Maurice Chevalier és Jeanette Mac Donald. Rendezte: Lubitsch Ernő.

SELECT: VIGYÁZAT! AUTÓTOLVAJOK! Főszereplőkben a felülmúlhatatlan Harry Piel.

ELITE: A SZÉP ASSZONYOK BARÁTJA. Szenzációs vígjáték. Főszereplők: Norman Kerry, Lois Moran.

GRADISTE: ÉLJEN AZ IFJUSÁG! Francau vígjáték Maria Paudler és Harry Liedtke-vel.

H I R E K

Ujév előtt

Ujév napján 46. esztendejébe lép az *Aradi Közlöny*.

Egy darab világtörténelmet ölel föl az az ötödféltized, amióta a mindennap történelmet papírra veti. Amikor ez az újság megalakult, Arad régi nagyjai állottak bölcsőjénél, ők hívták életre és az *Aradi Közlöny* átvezette azt a hivatást, amit a nagymultu alapítók számára megjelöltek. Lapunk évtizedeken át szószólója volt Arad fejlődésének, a gondolat szabadságának és az egyenes, becsületes politikai iránynak. Az *Aradi Közlöny* 45 esztendő alatt egy pillanatra sem tért el arról a nyíl-egyenestől, amelyet tradíciója, multja szabott meg és amelyet azok hagytak rá örököskül, akik megteremtették.

Kormányok jöttek, kormányok mentek. Volt nagyszerű fellendülés és mélyeséges bukás. Határokat vontak a mai és a régi világ közé. Új imperium következett, új világ, új emberek, de az *Aradi Közlöny* jobban, rosszban napsütésben, viharban, a kisebbségi sors szorító körülményei között megmaradt a politikai és újságbecsület egyenes vagányain, azokról nem siklott le soha. Tiszta lélekkel valljuk, hogy az *Aradi Közlöny* lobogójára mindig a szabadság szent jelszavai voltak ráírva. A politikai élet labirintusai között nem tévedtünk le rendeltetésünk útjáról.

Magyarok, megalkuvást nem tűrő magyarok maradtunk nyíltan akkor is, amikor sok más újság arra fordult, ahol mellegebben sütött a nap, vagy kedvezőbb szél dugasztotta boldogulásának vitoráit.

Emelt fővel, nyílt homlokkal mondhatjuk ezt is, hogy kisebbségi sorsunk megpróbáltatásaitól hemzsgő esztendő folyamán nem volt a magyarságnak biztatóbb, lelkesítőbb barátja az *Aradi Közlöny*nél, amely nem kereste a hatalmon levők kegyosztó mosolyát, hanem a többiben elszűnkedett elnémtattáson keresztül is, tántoríthatatlan hittel vitte vállain a kisebbségbe szakadt magyar sors keresztjét. Vitéztünk, mert tudtuk, hittük, éreztük, hogy ez a rendeltetésünk. Az *Aradi Közlöny* az utóbbi évtizedben világosan látta, hogy a magyarság jereje csak akkor számottevő, ha erdélyi és bánáti véreink között fenn tudjuk tartani a megbontathatatlan egységet.

Küzdünk azok ellen, akik a maroknyi magyarság homogenitásának megromlására törekedtek és széthuzást, disszidenciát hirdettek. Az *Aradi Közlöny* kitartott a magyarság ve-

Szilveszterét

zérei mellett, mert tudta, hogy a magyar ügyet csak az szolgálja jól és becsületesen, aki követi a vezéret, sorsunk irányítóit, akikben bízni kell.

Az *Aradi Közlöny* a ma újságja. Évtizedek folyamán az olvasóközönség olyan hatalmas táborra csoportosult köréje, hogy ez megadja neki azt a nagy anyagi erőt, amely ma egy minden sorában modern újság megszerkesztéséhez szükséges. Az *Aradi Közlöny* bel- és külföldi hírforrásaival, az esztendő folyamán kiépített tudósítási apparátusával alig versenyezhet más újság. Író és hírlapíró gárdájában a romániai magyar sajtó legkiválóbb reprezentánsai foglalnak helyet.

Hétköznap 12. vasárnap 16 oldalnyi terjedelemben Erdély legnagyobb és tartalommalban leggazdagabb újságja.

Az új esztendő küszöbén a régi bizalommal, a régi szeretettel fordulunk az *Aradi Közlöny* régi, nagy olvasótáborához. Nem kérünk többet, csak azt, hogy legyen továbbra is támogatónk és erőt adó forrásunk, aminél volt ötödféltizeden át. Szent elhivatottsággal végezzük magyar misszionkat és az, aki körünk tömörül, felismeri magyar kötelességét.

Egynapon halt meg a menyasszony és a vőlegény édesapja

Tragédia a Sommer és a Pap-családokban — Sommer Nándor agydaganat következtében elhunyt — Hirtelen meghalt leánya vőlegényének édesapja: Pap Lajos ny. pénzügyigazgató, miniszteri tanácsos is

Általános részvétet keltett Arad társadalmában az a hír, hogy Sommer Nándor ügyvéd, az aradi törvényszék utolsó magyar vizsgálóbírája 55 éves korában agydaganat következtében hirtelen meghalt. Az elhunyt 1924-ben nyugdíjaztatta magát, majd ügyvédi praxist folytatott. Hosszabb idő óta betegkedett és hiába kezelte magát külföldi professzorokkal, nem tudták megakadályozni a betegség rohamos terjedését. Az elhunyt kedvelt alakja volt Arad társadalmi életének és addig, míg egészséges volt, a Magyar Párt munkájában is tevékeny részt vett. A választások alkalmával mindig a Magyar Párt bizalmi férfiaként működött közre. Sommer Nándor temetése december 31-én, holnap délután három órakor lesz József főherceg-ut 19. számú lakásáról.

A véletlen tragikus összejátszása folytán a családban tegnap még egy haláleset történt.

Sommer Nándor leánya vőlegényének, Pap L. György banktisztviselőnek édesapja: Pap Lajos nyugalmazott pénzügyigazgató, miniszteri tanácsos, szívbénulás következtében, váratlanul elhunyt. A 78 éves öregúr már régebben érimezesedésben szenvedett, betegkedett ugyan, de halála hirtelen következett be. A régebbi időkben előkelő állást töltött be. Pályafutását Pozsonyban kezdte, ahol hosszú ideig mint pénzügyigazgató működött, majd elhelyezték és Erdélybe jött. Aradra Dicsősémmártonból került, ahol még az imperium ideje alatt is teljesített exponens állásában szolgálatot. Összesen 41 esztendeig működött mint pénzügyigazgató és kiváló érdemeinek elismeréséül a miniszteri tanácsosi címet is nyerte. Aradon nyugdíjazott éveit töltötte és ismerősei körében a legteljesebb megbecsülésnek örvendett. Holnap, szerdán déltől 1 órakor helyezik örök nyugalomra a felső temető halottas házából.

Zászlónk alá várunk minden igaz magyart, aki multjának megbecsüléséért, jelenéért és a szebb jövőjéért küzdeni akar. Az *Aradi Közlöny* előfizetőinek seregében mindenki a magyar ügy harcosa.

— **Aradi meteorológiai jelentés.** December 30-án: Hőmérséklet — 5, + 1.C. — Légnymás 759—760 mm. Nedvesség 76—78 %. Prognózis december 31-re: Erősebb éjjeli fagy, átlag nappal hidegebb és változékony idő, havazáshajlammal.

— **A király magánitkára átutazott.** Aradon. Ma éjjel 12 óra 24 perckor átutazott Aradon Bucuresti felé Dimitrescu ezredes, a király magánitkára, Alimescu vezérinspektor kíséretében.

— **Mironescu Budapesten.** Budapestről jelentik: Mironescu román miniszterelnök ma reggel 6 órakor Budapestre érkezett és rövid várakozás után továbbutazott a genfi venattal.

— **A nők kora és a népszámlálás.** Budapestről jelentik: Az egész országban megkezdődött a népszámlálás. A munkát tizenkétezer számolóbiztos végzi és a munkálatok másfélmillió pengőbe fognak kerülni. Nagyon érdekes, hogy a népszámlálás alkalmával külön felhívást intéztek a hölgyekhez, akik általában tíz százalékkal csökkentik évszámukat. Emiatt a statisztikai hivatal a multban rendszerint tíz százalékot hozzászámított a nők által bementett életkorhoz.

— **Lenin özvegye visszavonul a politikától.** Kownóból jelentik: Lenin özvegye, Krupszkaja asszony Rikow lemondásával kapcsolatban elhatározta, hogy lemond összes állásairól és visszavonul a politikától. Krupszkaja asszony feszült viszonyban van Stalinnal és elítéli annak politikáját.

— **Magyar tanár a chicagói egyetemen.** Chicagóból jelentik: Dr. Gonda Viktor Amerikában tartózkodó professzort meghívták a chicagói egyetem ideggógyászati tanszékére.

a Dáciában töltse,

— **Meghalt a volhyniai csata hőse.** Budapestről jelentik: Ma elhunyt Severini Sorsicht Béla, magyar királyi nyugalmazott gyalogsági tábornok, igen sok magas katonai kitüntetés tulajdonosa. A háború kitörésekor a nyolevanadik honvédegyalogságban, majd később a császári és királyi hatvanharmadik és a magyar királyi hetvenhatedik hadosztály parancsnoka lett. Nevezetesebb haditettel közre tartozik, hogy 1916 szeptemberében és októberében sikerült Volhyniában az oroszok frontátörési kísérleteit meggyúsítani, de érdemeket szerzett a háború kezdetén a Sabác körül vívott harcokban is.

— **Mussolini öccse a békerezvizioról.** Milanóból jelentik: Arnaldo Mussolini, a Duce öccse, a Popolo d'Italiában „Gazságot a népeknek” címen cikket ír a revizioról és kifejti, hogy a világ megromlott gazdaságpolitikai egyensúlyát csak a békeszerződések reviziora állíthatja helyre. Szerencsétlenség volna, ha nem találának békes megoldást és ha ragaszkodnának a régi határokhöz, amelyek nem nemzeti határok, hanem a háborúból megmaradt szögcsapások.

— **Egy nagyszerű sarkantyuscápa-zsákmány.** Párisból jelentik: A La Manche-csatornán, Brighton közelében egy óriási és hatvan kisebb cápát fogtak, a sarkantyus-cápának nevezett veszedelmes fajtaból.

Gramofonok és lemezajdonságok rendkívül nagy választékban, legolcsóbban HEGEDŰS cégnél Aradon.

— **Fegyelmi egy kultuszminiszteri vezérigazgató ellen.** Bucarestből jelentik: Stancu Bradisteanu kultuszminiszteri vezérigazgató ellen, akit Costachescu közoktatásügyi miniszter a köztisztviselők gyűlésén elmondott kormányellenes beszéde miatt felüggesztett, most indították meg a fegyelmi eljárást.

— **Aradmegye legrégibb tisztviselője nyugdíjban.** Aradmegye egyik régi tisztviselője vonul január elsejével nyugdíjba. Aradi János 35 év óta szolgálja lelkiismeretesen a megyét és egyike volt a régivágású, százszázalékosan lelkiismeretes tisztviselőknél. Miután elérte a törvényben előírt szolgálati határidőt, 1931 január 1-vel nyugdíjba megy.

— **A déli szél pusztításai a Dunán.** Belgrádból jelentik: A Kosawa nevű déli szél ma és tegnap nagy pusztításokat végzett és a dunai hajóforgalmat csaknem megakadályozta. A Belgráddal szemben lévő szigeten horgonyzó husz uszályhajót partra vetette és ez lett a sorsa a Smedereve utasszállító gőzösnek is.

— **Ujévi üdvözlések az Iparos Otthonban.** Ujév napján délelőtt 11 órakor az Iparos Otthonban, meleg, újévkor szokásos ünneplésben lesz része az Iparos Otthon vezetőségének. Az ünnepélyen megjelennek az iparos intézmények vezetői, a hatóságok reprezentánsai és a közéleti kiválóságok, akiket a céhek szokásai szerint, mesterekké avattak. Az aradi iparos intézmények közül részt vesznek az ünnepségen: az Iparosok Hitelszövetkezete, az Ipartestületek Szövetkezete, az aradi Ipartestület, az Iparosok Temetkezési Csoportja, Polgári Temetkezési Csoport, az Iparos Dalárda és az Iparosok Műkedvelőgárdájának teljes vezetősége.

mert sok és érdekes szenzációkkal fogják szórakoztatni!

15 lejért kapható szerencsét-hozó

Griliás malacok Mihályi cukrászdában

Strada Eminescu No. 2, Fehér Kereszt szállodával szemben

A szegedi gyilkos álhirlapirót Szekszárdon apróbb szélhámoságokért is elítélték

A szegedi gyilkos álhirlapirót Szekszárdon apróbb szélhámoságokért is elítélték

14 esztendőes fegyházbüntetése mellett, újabb 2 és fél esztendőre ítélték el

Szekszárdról jelentik: Paragó Gizella Szegeden tizenöt esztendei fegyházra ítélt gyilkosát, Kőszegi Oszkár magánisztitvisele-álhirlapirót, ma a szekszárdi törvényszék vonta felelősségre azért, mert a gyilkos néhány évvel ezelőtt Tolnamegyében szélhámoskodott. Így Györkönyben házassági ígérekkel egy családtól többmillió koronát csalt ki. Bonyhádon kerékpárt lopott és apróbb csalásokat követett el. A szekszárdi törvényszék ezekért a büneiért két és fél évi fegyházra ítélte, úgy, hogy összbüntetése tizenhat és fél évi fegyházat tesz ki.

— Kéménytűz a görög keleti román püspökségen. Ma délben értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a görög keleti román püspökségen kéménytűz ütött ki. A tűzoltóság gyorsan kivonult a helyszínre és a tüzet pár perc alatt eloltotta.

— Kétszáz diák garázdálkodása New-Yorkban. New-Yorkból jelentik: A Broadway-n mintegy kétszáz, túlságosan jókedvű diák, parázs botrányt rendezett. A diákok előbb lementek egy földalatti vasúti megállóra és egy villamosvasúti kocsit szétromboltak, az utasokat pedig kikérgették. Ezután egynehány színházat látogattak végig, ahol búzbombákat eregettek. Nagyobb rendőrcsapatnak sikerült csak a garázda társaságot megfékezni. A diákok közül negyvenhetet a rendőrségen előállították.

— Halálozás. Sommer Nándor nyug. vizsgálóbíró, ügyvéd, 55 éves korában elhunyt. Temetése a hó 31-én délután 3 órakor lesz a Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 19. számú gyászházából.

— Új váróterem a vidéki autobuszok részére. Aradváros tanácsa elhatározta, hogy az eddig szépcsézetű szempontból állandóan kifogásolt Fa-uccai autobusz-büffét, amely eddig várótermül szolgált a vidéki utasok számára, lebontatja. Megállapodást létesített a „Fekete Bárány” tulajdonosával, aki a célra teljesen berendezett várótermetocsajt az utasok rendelkezésére. Aradváros tanácsát eme intézkedésénél nemcsak az vezette, hogy végleg eltűnjön a Fa-uccában levő bódé, hanem az is, hogy az utazóközönségnek tegyen szolgálatot és a hatóságok ellenőrző munkáját hatékonyabbá tegye.

— Vasúti összeütközés, egy halott. Bucurestiből jelentik: Borzalmas vasúti szerencsétlenség játszódott le ma Campina mellett. Campina közelében ma délelőtt két tehervonat egymásba futott. A Bucuresti felől jövő áruszállító szerelvény két kocsija a fölösre borult és maga alá temette az egyik vagonban tartózkodó fékezőt, aki rögtön szörnyen halt. A szerencsétlenség okának kiderítésére megindult a vizsgálat.

— Csalás miatt feljelentett bizományosok. Az Aradi Merkantil vállalat még hónapokkal ezelőtt a Bácskai és felesége ellen, akik bizományosai voltak és — a feljelentés szerint — megkárosították a vállalatot. A vizsgálóbíró lefolytatta a büntetővizsgálatot az ügyben, majd ma átküldte az ügyészhez az aktákat, hogy elkészítsék a vádiratot a két bizományos ellen.

— A Körösbökenyi Vörös Kereszt táncestélye. A buteni-i (körösbökenyi) Vörös Kereszt Egyesület nagyszabású táncestélyt rendezett. A táncestélyen nagyszámú közönség vett részt és a tánc kedélyes hangulatban, a késő hajnali órákban ért véget. A helybeli uriaszónokok sáteményekkel, hufélékkel áldoztak az estély céljainak, melyeknek értékesítése nagyban hozzájárult az est matériális sikeréhez. A táncestélyen nagyszabású szépségverseny is volt, melynek első díját Krajcsóny Ica bájos urileány nyerte meg. — Itt írjuk meg, hogy karácsonyra a buteni-i Vörös Kereszt nagyobb összegeket fordított szegény gyermekek felruházására. E tevékenység körülményeiről dr. Grozda Aurora elnöknőt és dr. Erdős Mátyasné alelnöknőt illeti elismerés.

Öngyilkossága előtti napon fenyegető levelet kapott Nedbal Oszkár Zágrábban

Utolsó napjaiban minden egyenruhás embertől félt — Sem idegébaja, sem anyagi zavara nem volt oka öngyilkosságának — a mellőzés kergette halálba — Hajsza induit ellene — Szintén öngyilkossá lett fia halálozási évfordulóján követte el tettét — Az apja szintén öngyilkos lett — Megtiltotta, hogy tetemét hazaszállítsák Pozsonyba

Zágrábból jelentik: A szentestén követte el Nedbal Oszkár a világhírű zeneszerző és dirlgens megdöbbentő öngyilkosságát, de a szörnyű tragédia fölött még ma sem tudott napirendre térni a cseh közvélemény és a horvát főváros lakossága. Zágrábi ismerősei elmondják, hogy az idegbeteg zeneszerző ott is állandó remegésben élt és valahányszor egyenruhás embert látott, valami ijedelem reszelt végig testén. Ez üldöztetéséből eredt féltelme, a pozsonyi szlovák színháznál elfoglalt vezető pozíciója miatt ellene megindult rendszeres hajszá miatt. Emiatt szenvedett sokat az érzékeny muzsikus és nagyon bántotta mellőzése is, amelyet nem várt el nemzetétől. Pénzügyi biztost kapott maga mellé a pozsonyi színháznál, nem őt állították a prágai szimfonikus zenekar élére, ezek mind olyan csalódások voltak részére, hogy még inkább megrendítették idegeit.

De azért nem igaz az, hogy pillanatnyi éimezavarában követte el tettét, erős akarattal készült a halálra. Amikor zenei tevékenysége Zágrába szőlította, elutazása előtt feltűnő melegséggel búcsuzott el barátaitól. És bár mindössze 500 dinárt találtak nála, nem igaz az sem, hogy anyagi zavarai készítették végzetes lépésére, hiszen nagyszámú tantiemjáránóságai voltak.

A mellőzés fáj neki, a bizalmatlanság, amellyel a prágai kormány működését kísérte. Emlekezetes, hogy csak nagynehezen kaphatta meg a cseh állampolgárságot, mert azelőtt második házassága miatt magyarra lett és

— Feljelentés egy borossebesi kereskedő ellen az aradi törvényszéken. Ma délelőtt megjelent az aradi ügyészre Parecz Béla dr., aki az Andrétyi Károly és Fiai vasnagykereskedő-cég nevében feljelentést tett Panyik András borossebesi kereskedő ellen. A feljelentés szerint a kereskedő még az elmúlt év őszén kényszeregyezséget kért maga ellen 147.637 lej passzívával. Miután már tudta, hogy fizetésképtelen, újabb árakat rendelt, és egyes hitelezőkkel kiegyezett, a többi megkárosításával. A vizsgálat megindult az érdekes ügyben.

— Egy karácsonyi riport. Kaptuk a következő levelet: Az Aradi Közlöny karácsonyi számában megjelent „Arad a párisi Eiffel-torony árnyékában” című cikk a jelenleg Párisban tartózkodó aradiakkal kapcsolatban rólam is megemlékezik. A cikk párisi írója engem az otthoniaknak mint „Arad egyetlen párisi diplomatáját” mutat be. A cikk nagyon meglepett, mert az egész párisi tartózkodásom idejét jogi tanulmányaimnak szenteltem és semmiféle hivatalos megbízásom nem volt és sincsen. Kérem igen tisztelt Főszerkesztő urat, jelen soraimnak b. lapjában való közlésére. Maradok őszinte üdvözléttel: Arad, 1930. december 27. Dr. Botis Emil.

— Az Augusztá-telepi gyilkosság. Budapestről jelentik: Az Augusztá-telepi gyilkos, Mester János ügyében a Tábla ma újra elnapolta a tárgyalást, minthogy az elmeszakértők még nem készültek el véleményüikkel.

— Kiraboltak egy mozit és egy színházat New-Yorkban. New-Yorkból jelentik: Kedre virradó éjjel a Paramouth-moziban megjelent egy fiatalember és revolverrel arra kényszerítette a pénztárost, hogy 11 ezer dollárt adjon át neki a bevételből. A pénzzel megszökött és eltűnt. — Ugyancsak kedden az 5-ik Avenun egy színházban hasonló rablás történt és innen 25 ezer dollárt raboltak el.

— Borzalmas családirtás. Párisból jelentik: Egy 28 éves csehszlovák bányász, aki családjával együtt Boulogne sur Merben lakott, tegnap éjjel fegyverlövésekkel megölte fiatal feleségét, két gyermekét, majd öngyilkos lett. Mindannyian meghaltak. A családi tragédia okai nem tudják.

— Paál Aranka tánciskolájában, Eminescu 32., január hó 2-án, pénteken este, új tánckolon veszi kezdetét.

Később hosszabb ideig Bécsben élt, ahol ellen-ségei szerint erősen elidegenedett a cseh ideológiától. Asztmában is szenvedett, de az sem kínozta úgy, mint a mellőzés fölötti fájdalma. Vajjon az érdekes véletlen összetalálkozása az, hogy tettét egyetlen és szintén öngyilkossá lett fia halálának 13. évfordulóján követte el. A családban az öngyilkosság különben is végzet-szerű. Nedbal Oszkár apja is önkézével vetett véget életének.

Valami erős ütökártya lehetett ellensé-gei kezében ellene, akik az utóbbi időben a névtelen és fenyegető levelek egész tömegével árasztották el. Még Zágrábban sem hagytak neki nyugtot. Öngyilkossága előtt való napon Pozsonyból levelet hozott Nedbal Oszkárnak a posta. A levélen nem volt névalírás. A névtelen levélíró a szidalmak egész özönét zúdította Nedbalra és azt írta neki, hogy ne merjen visszatérni Pozsonyba, mert sikkasztás miatt a hatóságok elfogatási parancsot adtak ki ellene.

Az amugy is súlyos idegállapotban lévő Nedbal Oszkárra szörnyű hatást gyakorolt ez a névtelen levél. Egész napon keresztül meredten bámult maga elé és kétségtelen, hogy a fenyegető sorok is nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy öngyilkosságot kövessen el.

Az utolsó napjaiban a csalódott ember büszkeségével tiltotta meg, hogy hazaszállítsák tetemét. Megvetette nemzetét, mert nem tudta megbecsülni és a zágrábi színház másodemeleti próbaterme ablakának peremére kényszerítette őt, az ünnepelt művészt...

— Katonai okmányok felülvizsgálása. A Hadkiegészítő parancsnokság közli, hogy mindazok, akik december 18-ig nem jelentek meg a katonai okmányokat felülvizsgáló bizottság előtt, azok 1931 január 31-ig a várban mutatathatják fel utólag igazolványaikat.

— A kolozsvári Mentő-sorsjáték újabb húzása. A kolozsvári Mentő-egyesület sorsjátékának második húzását december hó 28-án tartották meg a következő eredménnyel: 50.000 lejt nyertek: 25.000 lejt egyért. 94209. 10.000 lejt nyert: 6442, 12033, 21676, 26877, 49136, 124119. — 2500 lejt nyert: 14746, 43953, 48648, 89478, 97016, 99976, 103775, 113070, 130840, 133581. — 800 lejt nyertek: 613, 10805, 28229, 34014, 48630, 62275, 72254, 94985, 100302, 112050, 128923, 1458, 11454, 28485, 37731, 50724, 62921, 73926, 95231, 102723, 113748, 130367, 3235, 12128, 29154, 40455, 51985, 63540, 75500, 95395, 164688, 115185, 135317, 3406, 4303, 12843, 30207, 43862, 53401, 64892, 75617, 95512, 105012, 115814, 136492, 7469, 17859, 17751, 30289, 44350, 54260, 66617, 78515, 96174, 107317, 116744, 137972, 8520, 18344, 30802, 44767, 55299, 67095, 78579, 96602, 108534, 117654, 141330, 9011, 21555, 30937, 45175, 55412, 67740, 79342, 96991, 108953, 119848, 143993, 9173, 27738, 31655, 47892, 59264, 71043, 81577, 97680, 109808, 123309, 147015, 9671, 28192, 32557, 48053, 59304, 71348, 89801, 98450, 111162, 128857. — 150 lejt nyertek: 634, 16680, 33542, 50807, 61455, 74146, 89704, 104018, 115224, 132749, 1101, 17114, 38784, 51406, 62768, 75784, 91508, 104566, 116481, 134408, 1545, 19625, 40636, 52155, 63374, 78365, 93100, 104956, 119834, 134552, 1606, 20165, 42398, 53302, 63467, 78980, 94315, 107410, 122250, 135516, 1955, 23860, 46956, 54351, 65021, 82031, 95539, 108035, 123448, 136651, 1959, 22238, 48612, 55205, 66919, 82282, 98224, 108394, 124368, 137497, 3949, 25468, 49548, 55318, 69909, 83743, 99628, 108481, 127191, 137617, 11424, 30773, 49691, 56214, 71386, 85424, 99746, 109982, 127725, 141325, 13619, 31667, 49802, 59670, 71665, 86321, 101268, 110592, 128255, 144992, 13691, 33346, 50806, 60156, 73942, 86688, 101502, 112273, 131995, 148556. Az 50 ezer lejes nyereményt Orsováról nyerték meg. A legközelebbi húzás újév napján lesz.

— „Magyarországnak a lélek csodáira van szük-sége”. Ezzel a mondattal kezdi Herczeg Ferenc azt a páratlan írásművésztel megírta tanulmányát, amely nemcsak az Árpád-ház és Szent Imre herceg jelentőségét és hatását világítja meg, hanem irányt jelöl a magyar ifjúságnak is. A cikk, amely méltóan zárja le a Szent Imre évet, az Új Idők karácsonyi számát teszi különösen értékesre. A magyar középosztály kedvelt szépirodalmi hetilapjának karácsonyi számában a magyar irodalom legkiválóbbjainak: Suxányi Miklósnak, Kosáryné Réz Lolának, Pekár Gyulának, Kosztolányi Dezsőnek, Hirsányi Zsoltának és a korán elhunyt mesteri elbeszélőnek, Petefői Istvánnak írásait találjuk. Herczeg Ferenc képes szépirodalmi hetilapjának; az Új Idők-nek kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrássy-ut 16. bárkinck küld díjtalan mutatványszámot. Az előfizetési díja negyedévre 260 lej.

Griliás malacok Királya láthatók Königstorfer-cukrászdában.

Angol teleplezések a szovjetről

Rabszolgatömegeket állít harcba a világ ellen — Kényszermunka a gyárakban — Borzalmas nyomor az országban

Londonból jelentik: Baker White, az angol közgazdasági liga igazgatója, a Sunday Postban részleteket és adatokat közöl a szovjet dumping-offenzívájáról. A cikk idézi Seymour Loomannak, az Egyesült-Államok kincstári államtitkárának kijelentését, amely szerint ez a dumping valóságos hadüzenetnek tekinthető, miután a szovjet — belátva, hogy képtelen a világ propaganda-útján meghódítani — most a bolsevizmus világállam tervét általános közgazdasági rombolással igyekszik elérni. A szovjet-dumping főcikkei a gabonán kívül, cukor, vászon, szappan, olaj, zsiradék, pért, azbeszt, mangán, gyufa és villamoslámpák. Ezeket a cikkeket óriási mennyiségben és megbízhatóan az előállítás költségein alul zudítják a világpiacra, azzal a szándékkal, hogy az árak stabilitását felhorítsák.

Mialatt hatalmas élelmiszertömegeket visznek ki, azalatt magában Szovjetországban kenyeret és elsőrendű élelmicikket csak jegyek ellenében, fejadagonként adnak, élvezeti és fényűzési cikkek teljesen ismeretlenek: míg például több százezer csirkét tárolnak a hűtőházak Londonban darabonként 1 schillingért, azalatt Moszkvában a szárnyas darabja 20 schillingbe kerül. Nemrég Glasgowban egy hajórakomány orosz mangán érkezett, amelyet a szovjetügynökség „bármely felajánlott áron” hajlandó eladni. A belga és litván len- és kenderipart is tönkretették, mert az orosz len és kender ma olcsóbb Brüsszelben és Rigában, mint Moszkvában.

A munkások, akik ezeket a tömegcikkeket kényszermunka után állítják elő,

a legalsóbb rabszolgáknál is rosszabb körülmények között dolgoznak. Mialatt napi 12-14 órát robotolnak, mialatt a bebörtönzés, szibériai száműzés és agyonlövés veszedelem állandóan a fejük felett van. A dumping egyetlen célja a világ gazdasági depresszió és munkanélküliség előidézése.

Letartóztattak egy sikkasztó pénzbeszedőt

Örizekbe vették büntetését is.

Az aradi Azuro-lyár feljelentést tett tegnap Kiss László pénzbeszedője ellen, akit munkásszállni küldött egy aradi céghez és aki 11.700 lej felvétele után megszökött. A nyomozás folyamán előkerítették a pénzbeszedőt, akit elmondotta, hogy Lippára ment, ahol a maga és felesége számára különböző bevásárlásokat eszközölt. Kiss letartóztatásba került és vele együtt örizekbe vették *Ersényi* Julianna munkáscsajtót, akiről kiderült, hogy tudott a sikkasztásról. Mindkettőt ma átkísérték az ügyészségre, ahonnan Herb János dr. vizsgálóbíró elé kerültek. A vizsgálóbíró kihallgatta, majd letartóztatásba helyezte őket.

Január 1-én

új előfizetést nyitunk

az „Aradi Közlöny”-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

kanélkülség növelése, ami a kommunista agitáció talaját van hivatva előkészíteni.

Az angolok tehát jól ismerik az orosz gazdaságpolitika messzemenő céljait. De ez még nem jelenti azt, mintha kellőleg védekezniének. Az orosz külkereskedelmi népbiztosság a minap egy angol gépgyárnál 700.000 font értékű szerszámokat rendelt, amelyet az angol vállalat 1931-ben köteles szállítani. A vételár 1932-ben fizetendő, de az angol kormány és az angol bankok egy csoportja garanciát vállalt az összegért.

A bestiális anya pálinkával bírta rá 13 éves fiát az apja meggyilkolására

Alkoholra szoktatta fiát, hogy előkészítse férje meggyilkolását

Párisból jelentik: Megrendítő tragédia történt Conilas-Sainte-Honorine községben. Egy tizenhároméves gyermek gyilkos merényletet követett el édesapja, a negyvenkilencéves Alix Brisard ellen. Az apagyilkosságnak megdöbbentő, drámai előzményei vannak, Alix Brisard, akinek azelőtt gyára volt, már hosszabb ideje feszült viszonyban élt feleségével. — A házastársak elhidegülését az asszony ivási szenvedélye okozta. Az asszony, aki szintén jó családból származott, néhány évvel ezelőtt ivásra adta magát, mire férje megindította ellene a válópórt. A házaspárnak három gyermeke volt, akik közül a legidősebbet, a tizenhároméves Yves-t az asszony magánál tartotta. A gyermekre szörnyű hatással volt az anya alkoholszenvedélye.

Az asszony a kislányt is rászoktatta az ivásra és a gyermek csaknem állandóan részeg volt.

Lemondott Teianu

pénzügyi államtitkár
Zelea Codreanu képviselő akar lenni

Bucurestből jelentik: Teianu pénzügyi államtitkár ma beadta lemondását és Bihar megyében jelölteti magát, ahol éppen üresedés van. Teianut egyelőre még megbízták a hatáskörébe tartozó ügyek intézésével.

Itt írjuk meg, hogy Putna megyében a közeljövőben lesznek a részleges választások, amelyek elé nagy izgalommal tekintenek és heves küzdelmet várnak. Ebben a kerületben ugyanis Zelea Codreanu jelöltette magát, akivel szemben ugyancsak a kormány, mint a liberális párt mindkét frakciója elleni let állít ki.

Karácsony estéjén az asszony kislányával testvérénél volt látogatóban, akinél szintén nagymennyiségű alkoholt fogyasztott. A tizenhárom éves gyermek szintén szeretett volna inni, de az anyja nem adott neki bort.

Csak akkor kapsz italt — mondta a gyermeknek — ha meggyilkolod az apádat. Ha megígéred, pálinkát kapsz és azután annyit ihatsz, amennyit akarsz.

Ejtel fél 1 órakor nyitott be a gyermek apjakasába. Az előszobában leakasztotta a fali apja fölött vadászfegyverét és belépdzött a hálszobába. Tízéves öccse és apja a két szomszédos ágyban aludtak. A gyermek apja ágyához lépett, apjára szegezte fegyverét és elsütötte azt. A szerencsétlen ember életveszélyes sérüléssel szenvedett, a gyermeket pedig a puskalövés jára felriadó szomszédok elfogták.

LEGUJABB

Kínai banditák borzalmas vasuti merénylet — több mint nyolcvan halottal

Megtámadták a Peking — Mukden közötti vonatot, kisiklatták a kocsikat és kifosztották az utasokat, a jobbmóduakat tuszként elhurcolták

Pekingből jelentik: A Peking és Mukden között közlekedő vonatot december huszonhetedikén rablók támadták meg. Előbb azonban kövekkel kisiklatták, amelynek következtében nyolcvan ember meghalt, negyven pedig súlyosan megsebesült. A mozdony felrobbant. Egy kocsi, amelyben benzin és egyéb gyúlékony anyag volt, tüzet fogott és a lángokban újabb utasok veszítették életüket. *Óriásipánik támadt*

és a keletkezett zürzavart a rablók arra használták fel, hogy megtámadták az utasokat. Kényszerítették őket, hogy értékeiket átadják. Ellenállásról szó sem lehetett, mert a rablók alaposan fel voltak fegyverkezve. Amikor már minden összehúzódhatót elszakmányoztak a banditák, husz jobbmódu utast tuszként elhurcoltak, hogy hozzátartozóiktól váltságjat zsaroljanak.

A pápa imádkozik Joffre felgyógyulásáért

Pápai áldás a tábornagnak, akinek állapota egyre javul, mégsem hiú nek a felépülésében

Párisból jelentik: Ma este fél hat órakor kiadott orvosi bulletin szerint Joffre tábornagy érverése erőteljes. Javulása tovább tart, de ennek dacára az orvosai nem bíznak felépülésében.

Ma egyébként a pápa táviratilag felkérte a párisi pápai nunciust, hogy tolnácsolja a legfontosabb áldását Joffrenak, amelyben az égi kegyelmét kéri számára felgyógyulásáért.

Halálos szerencsétlenség érte az R. 10 egyetlen megmenekült utasát

Londonból jelentik: Watts mechanikus, aki a szerencsétlenül járt R. 101. léghajón teljesített szolgálatot és csodálatos körülmények között szerencsésen megmenekült,

tegnap egy motorkerékpár-szerencsétlen áldozata lett. A katasztrófa okát még nem tudják.